

OVE PERSSON

mineralsamlare ett porträtt

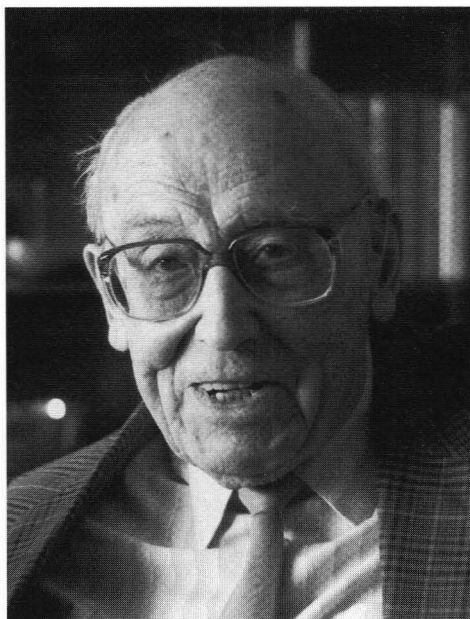
av Ove Torstensson og Bertil Otter

Det började med ont i magen

Ett starkt behov av att ordna och katalogisera ledde till att Ove under många år byggde upp en mycket fin frimärkssamling med tonvikt på de skandinaviska länderna. När så Ove under sent 50-tal drabbades av våldsamma magsmärtor och blev tvungen att läggas in för en större magoperation med ovisst utgång oroades han naturligtvis för sin och familjens framtid men också för sin frimärkssamling. Värdet på samlingen hade ju ökat med åren och Ove var inte säker på att övriga familjemedlemmar riktigt förstod detta. Han tog därför att drastiskt beslut och sålde hela samlingen före operationen.

Nu gick operationen bra vilket naturligtvis var en lättnad samtidigt som Ove förbannade sitt beslut att sälja samlingen. Han kände inte för att starta på nytt med frimärken. Samtidigt fanns ett samlarbehov och behovet att ordna och katalogisera kvar. **Torndahl, Åhman, Odner och Närlund**

En dag i slutet på 50-talet fångades Oves uppmärksamhet på några egendomliga prydnadsskålar i skyltfönstret till Torndahls juvelerarbutik på Mäster Samuelsgatan i Stockholm. Han köpte några, återkom och köpte flera och började samtala med Torndahl, som var mycket intresserad av mineral och utbildad gemolog. Ove fick reda på att

skålarna var gjorda av bl.a. malakit och rosenkvarts, tog reda på fakta och började mer och mer att intressera sig för råmaterialet i skålarna. Mineralintresset var väckt.

Oves dotter hade en stuga vid Vaddö kanal. Vid besök där brukade Ove göra bilutflykter och företa promenader i omgivningarna. Det nyväckta mineralintresset hade gjort Ove mer uppmärksam på innehållet i berggrunden och på stränderna nära Herräng gjordes fynd som Ove kunde identifiera som granater med hjälp av nyinköpt bestämmingslitteratur.

Andra långsträckta, gråvita kristaller med fyrkantigt tvärsnitt visade sig svårare att bestämma men med hjälp av professor Åhman på Naturhistoriska Riksmuseet klargjordes att det rörde sig om skapolit. En resa till Helsingfors utökade den påbörjade granatsamlingen med den gröna uvaroviten och även med kromdiopsid.

Oves svärson visade sig ha en mineral-samlande vän vid namn Odner. Han visade gärna sin samling, som han förvarade i en

låda under sängen. Ove köpte senare hela den fina samlingen för 2.500 kronor, en avsevärd summa på den tiden. Samlingen bestod bl.a. av mycket vackra kalcitkristaller från Nordmark. Delar av samlingen såldes senare vidare till Bosse Ohlström på dåvarande Stenboden i Tysta Marigången i Stockholm.

Oder var medlem i en samlarförening där Ove introducerades. Enligt Ove ägnades medlemsträffarna mest åt kortspel. Men även detta visade sig vara lyckosamt för här fanns ett glatt gäng från Värmland som spelade med bl.a. Långbansstuffer som insats. Ove kunde under dessa kvällar berika sin mineralsamling med många rariteter.

Runt 1972 kom Ove i kontakt med Lennart Närlund, som året innan varit med om att bilda gamla SAGS, dvs Södertörns

Amatörgeologiska Sällskap. Ove blev nu medlem i SAGS och har sedan dess varit en av föreningens mest aktiva medlemmar och sällan missat en exkursion eller ett medlemsmöte.

SAGS

Ove har många synpunkter på föreningslivet i både gamla och nya SAGS. Att komma med i föreningen blev lite av en vändpunkt. Gemenskapen med andra som har samma intresse berikar och förstärker. Engagemanget ger en meningsfull fritid året runt. Exkursionerna med föreningen ger inte bara utbyte i form av mineral utan lika mycket av geografi, historia, kultur och folkliv. Speciellt bussresorna med gamla SAGS lever kvar som mycket positiva minnen. Han berättar att han ofta i efterhand åter besökte exkursionsmålen på egen hand.

Som tips för framtiden tycker Ove att föreningen borde ägna mer tid åt mineralsystematik och allmän geologi. Han tycker också att många föredragshållare har svårt att prata om mineral och bergarter på ett sätt som blir begripligt för medlemmarna, som oftast saknar det geologiska fackspråket. "Det blir lätt så att föredragshållare pratar om det som intresserar dem och då försummas publikintresset" menar Ove.

Vissa kvällsträffar, speciellt kvällar med föredrag, vill samvarokänslan inte riktigt infinna sig. "Det känns som att sitta på en biograf", förtydligar Ove. "Man går dit, lyssnar, och går därifrån när föredraget är slut". Han efterlyser mer av öppna möten med tid för diskussioner och samvaro.

Samlingen

På 30 år har Ove hunnit skaffa sig en omfattande samling som till stora delar är vackert exponerad i vitrinskåp. Han är en systematiker, har inte specialiserat sig utan samlar allt.

För Ove har det alltid varit viktigt att ordna och klassificera stufferna även om han framhåller "att själva samlandet alltid varit det viktigaste". Som kemist har han naturligtvis ordnat dem efter deras kemiska huvudgrupper. Varje stuff är också omsorgsfullt beskriven till utseende, paragneis, ort och fynddatum i en förteckning, och försedd med en etikett.

Ove har ägnat mycket tid åt att experimentera med sättet att exponera stufferna. Han har kommit fram till att 1,5 mm tjockt plexiglas som kan köper i remsor, ritsar och bryter till lämpligt stora plattor, är

det bästa. Etiketten fästs på undersidan plattan. Stuffen limmas på plattan med Karlssons klister, som har den fördelen att det med tiden torkar så att stuffen lätt kan brytas loss från plattan utan att limmet lämnar spår på stuffen. Limrester kan också lätt avlägsnas med aceton. För små stuffer och enkelkristaller används plexiglasstavar,

mineralet, som till utseende och paragenes stämde precis med beskrivningen i GFF.

Personligt

När man sitter och pratar med Ove får man en intensiv känsla av tid. Ove är född år 1900, tog studenten 1918, kom så småningom in på Tekniska Högskolan och blev civilingenjör med kemisk teknologi som

huvudinriktning. Gjorde värnplikten, som då efter första världskriget var 500 dagar, kring 1923. Hade svårt att få arbete i efterkrigstidens lågkonjunktur. Arbetade bl.a. på Radio-kompaniet i Malmö, där man hade egna sändningar via relä och där Ove fungerade som en av landets första hallåmän. Hamnade så småningom i den grafiska branschen med reproarbeten på Generalstabens litho-

Gransat	(se föreg. sida)			
klar brunröd	Pr-Alm = (60 resp 26 X) krist. korn+omfacit/eklogit	Suzanne Norge	***	
klarröd	Pr-Alm	grovkorn.massiv+omfält (kloritom.?)	Kenya **	
klarbrunröd	Pr-Alm	klargas anhopningar/omfält	St. Vika Sverige **	
	(analyser visat ohet. Mg-halt)			
stickspilröd opak	Alm	ikositetraedr./ådergryn	Ango i Malaren Sverige ***	
rödbrunsvart	Alm	rombodokedr./glimmerskiff	Björkliden Västerfjällen Su ***	
rödbrunsvart	Alm	rombodokedr./kvarts/glimmerk.	Björkstugan (Abisko) Sverige ***	
violettakt. röd	Alm	korn. rundade klumpar/biotit	Brasilien ***	
klarröd	Alm	små flata krist. inneslut i muskovitlameller	Brasilien ***	
brunröd-svart yta	Alm	rombodokedr. krist./glimmerklorit	Zillertal Österrike ***	
viol. klarröd	Alm	(eggen)	Ilma joki Finland ***	
röd	Alm	krist.+korn.klumpar/kvarts+magnesk.	Riddarbyttan Sverige ***	
svart	Alm	ikositetraedr delvis kloritomvandl.?	Kolsva Sverige **	
röd (orenst)	Alm	trapezoedr glimmerov.	Kolsva Sverige **	
klarasvartbrun	Alm	romboedr./rodonit/manganskarn	Härstigen Sverige **	
svartkröd-svart	Alm	romboedr./ådergryn i granatprosokarn	Riddarb. Sverige **	
klarasvartkröd-sv	Alm	krist.+sfalerit/kvarts	Broken Hill N. S. W. Australien **	
svartkröd-svart	Alm	krist.+mass. (+milfildineral)	Zinkgruvan Åmsh. Sverige **	
svartbrunröd opak	Alm	krist./glimmer	Tveit Iveland Norge **	
svartkröd-svart	Alm	krist./mikroklin/pegmatit	Iveland Norge **	
svart (gl)	Alm	distinkt trapez. (bibi)lag	Thomson Norge **	
		svart (gl)	stufv röt beryll	Jash-co. Utah USA *
gråvitt-brungul	Alm	korn.mass.+omfält ((skarn)	Härstigen Sverige ***	
brunsvart	Alm	"Bothofitt" krist./halcitt	Långban Sverige ***	

som limmas på plattan.

Vi stod länge och beundrade den vackra färgprakten av kanske ett tusental utvalda och vackert belasta stuffer.

Roliga fynd

Det är inte alltid de vackraste fynden som dyker upp i minnet när man sitter och pratar. Ofta är det andra omständigheter kring fynden som tränger sig fram. Mineralfynden får en historia. Så även nu.

Norra Fjäll på Väddö är ett sådant minne. Både Ove och Lennart Närlund hade med hjälp av mycket knäpphändig beskrivningar länge letat efter provskärpningen. När Norra Fjäll-fyndigheten väl återfanns visade det sig att den innehöll inte bara stora mängder vackert fluorescerande scheelit utan också vackra epidotkristaller, som nu pryder många samlingar.

Den "återfunna" chrysoberyllen från Ytterby fältspatbrott är ett annat exempel. Den fanns beskriven i en uppsats i Geologiska Föreningens Förhandlingar (GFF) från 1950. Ove läste, letade och fann till slut

grafiska anstalt där han vid mitten av 30-talet införde nya färgreproduktionsmetoder. Ove har en omfattande produktion av böcker och artiklar i branschen bakom sig.

När det gäller inköp till samlingen, vare sig det varit frimärken eller mineral, så har dessa slukat så gott som alla biinkomster från författarskapet. Det har blivit en del inköp genom åren. Särskilt efter pensioneringen 1966.

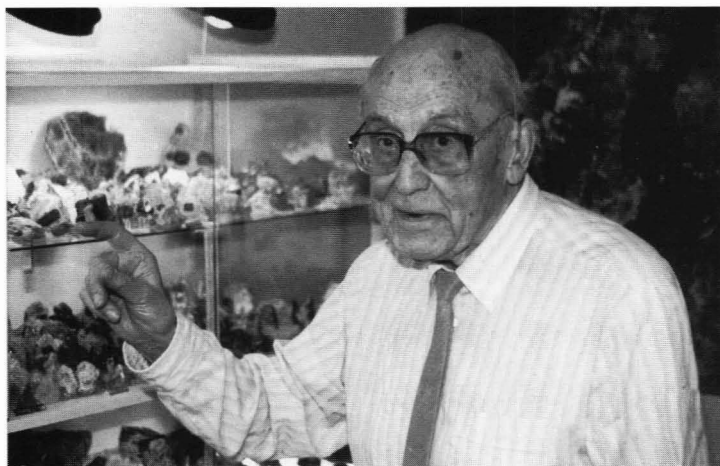
Fotografering var en tidig vurm. Det ledde bl.a. till att Ove fick uppdraget att illustrera uppslagsordet "Ädelsten" i Nordisk familjeboks tredje upplaga på 30-talet. Han erinrar sig stora problem med ljussättningen. En ljuslåda med mattglasskiva blev till slut lösningen. Ove har också gett ut den första fotografiska svampboken i Sverige.

Avslutningsvis

vill Ove framhålla att avgörande för hans stora intresse för mineralsamlade var kontakten med personer som Torndahl, Åhman, Odner och Närlund. Lite skämtsamt säger han också att om han inte kommit att ägna

sina talanger för systematisering och klassificering åt samlande, så hade han säkert blivit en utomordentlig byråkrat.

För övrigt glömer han aldrig att en viss ung herr Lasse Gustafsson snuvade honom på en hyperstenstuff, som han var spekulant på hos Lennart Närlund. Lasse hann före.

Haugaland

geologiforening

er i gang med å arrangere en mineralogisk-geologisk utstilling ved Karmsund Folkemuseum i Haugesund.

Utstillingen vil omfatte de fleste kommunene på Haugalandet, samt Sauda, Suldal, Stord og Bømlo.

Foreningens medlemmer vil her vise en del av mangfoldet og skjønnheten som finnes i berget omkring oss. Det

vil bli utstilt bl. a. gull fra Bømlo, beryll og turmalin fra Vindafjord, malakitt fra Karmøy, topas fra Suldal, m.m.m. Ellers blir det anledning til å se smykkestein slipt av foreningens medlemmer, et utvalg av fossiler, samt steinalderredskaper. Utstillingen vil også få et lokalhistorisk preg med gjenstander og byggverk i stein fra distriktet. Utstillingen åpner 5.12.94 for nærmere opplysninger tlf. 52 83 83 90, Arne Torkelsen

See it to believe it.

Unset 14 kt 2 gm ring 35\$, Earring 34\$, Pendants 32\$. Minimum 30 pcs, Amethyst mounted 850 silver ring 7\$, Earring 6\$, Pendants 5\$. Minimum 50 pcs. Mix Agates pencils 100 pcs = 100\$, Cross 100 pcs = 125\$, Marbles 16-25 mm, 10 kgs = 350\$, Eggs 10 kgs = 200\$, Bead Necklaces 18' 100 pcs = 200\$, Chip Necklaces 100 pcs = 180\$. **ROCK CRYSTAL.** Faceted 1st grade pencils 100 pcs = 150\$, Pyramids 100 pcs = 200\$, Pendants with goldplated hook, blackchord 100 pcs = 180\$. Rough Crystals 100 pcs = 50\$. **GLASS BEADS.** Multicolored, unimaginable shapes Earrings with gold plated hook 100 pairs = 225\$. Glass Marbles 16-25 mm multicolored 10 kgs = 200\$. Drillid Glass Beads. Fancy shapes & color 10 kgs = 150 \$. Glass Necklaces 100 pcs = 300\$. Silver Carved Cabochans fitted Rings 8\$ per pc, minimum 30 pcs. Earrings 6\$, minimum 40 pcs (mix assorted stones variety included). Send checks/drafts payable: **Heena's Jewelry Manufacturing Company, 44, Laxminarayan shopping centre, Malad-East, Bombay-97, India. Fax: 91228407758.**